

BIỆN PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ KHẢO SÁT TÌNH HÌNH VIỆC LÀM CỦA SINH VIÊN TỐT NGHIỆP

• Cao Dao Thép^(*), Huỳnh Thị Mỹ Hồng^(*)

Tóm tắt

Tỷ lệ sinh viên tìm được việc làm sau khi tốt nghiệp là một trong những tiêu chí đánh giá chất lượng giáo dục; là một trong những tiêu chuẩn để cơ quan chức năng đánh giá và công nhận cơ sở giáo dục đạt tiêu chuẩn chất lượng giáo dục, để người học có cơ sở lựa chọn trường và nhà tuyển dụng lao động tuyển chọn nhân lực. Việc khảo sát tình hình việc làm của sinh viên tốt nghiệp trong thời gian qua chưa đạt hiệu quả cao. Bài báo này bàn về thực trạng khảo sát tình hình việc làm của sinh viên sau khi tốt nghiệp tại Trường Đại học Đồng Tháp. Từ đó đề ra các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của nhà trường.

Từ khóa: Khảo sát việc làm, tình hình việc làm, chất lượng giáo dục.

1. Đặt vấn đề

Tỷ lệ sinh viên (SV) tốt nghiệp có việc làm cao là yêu cầu bắt buộc, sống còn của các trường đại học hiện nay nếu cạnh tranh bình đẳng theo quy luật thị trường. Chất lượng việc làm của SV sau khi tốt nghiệp là thước đo quan trọng phản ánh chất lượng giáo dục của nhà trường. Kết quả quá trình đào tạo của nhà trường luôn được thể hiện rõ bởi tỷ lệ SV có việc làm trước, ngay và sau khi ra trường đúng ngành nghề đào tạo, rải rộng ở các vị trí công việc, cấp độ trong các tổ chức của nền kinh tế trong và ngoài nước. Việc nghiên cứu có hệ thống và đầy đủ tình hình việc làm của SV sau khi tốt nghiệp là điều cần thiết đối với các trường bởi vì nó giúp nhà trường biết được sản phẩm đào tạo của mình đang làm gì để cải tiến quá trình đào tạo sao cho hiệu quả hơn, đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động, góp phần quan trọng giúp nhà trường không ngừng nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng nhu cầu xã hội; học sinh có thể dựa vào đó để tham khảo cho quá trình lựa chọn nghề nghiệp tương lai của mình.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Hoạt động khảo sát tình hình việc làm của SV Trường Đại học Đồng Tháp

Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Công văn số 4806/BGDĐT-GDĐH ngày 28 tháng 9 năm 2016 về việc báo cáo tình hình việc làm của SV tốt nghiệp [2]. Trên cơ sở đó, Trường Đại học Đồng Tháp đã xây dựng kế hoạch khảo sát tình hình việc làm của SV tốt nghiệp hệ chính quy trình độ đại học, cao đẳng. Hoạt động này được thực hiện định kỳ 3 lần/năm: sau 3 tháng, sau 6 tháng và sau 12 tháng. Quy trình thực hiện khảo sát SV tại Trường Đại học Đồng Tháp gồm các bước trình bày ở bảng 1.

Bảng 1. Quy trình thực hiện khảo sát tình hình việc làm của SV tại Trường Đại học Đồng Tháp

Bước	Nội dung thực hiện	Đơn vị/Cá nhân thực hiện	Đơn vị phối hợp	Phê duyệt
1	Thành lập ban khảo sát	Phòng Khảo thí và Bảo đảm chất lượng đào tạo (P. KT&BĐCLĐT)		Lãnh đạo trường
2	Lập kế hoạch khảo sát	P. KT&BĐCLĐT		Hiệu trưởng
3	Biên soạn phiếu khảo sát, thư ngỏ	P. KT&BĐCLĐT		Hiệu trưởng
4	Triển khai thực hiện	Ban khảo sát		
5	Gửi phiếu khảo sát, thu thập thông tin	Chuyên viên Công tác SV các khoa	Cố vấn học tập, giảng viên	
6	Xử lý dữ liệu, nộp kết quả về phòng KT&BĐCLĐT	Chuyên viên Công tác SV các khoa		
7	Tổng hợp và viết báo cáo	P. KT&BĐCLĐT		Hiệu trưởng

^(*) Trường Đại học Đồng Tháp.

Cấu trúc phiếu khảo sát được triển khai tại Trường Đại học Đồng Tháp:

PHIẾU KHẢO SÁT VIỆC LÀM CỦA SV TỐT NGHIỆP

- A. Thư ngỏ.
 B. Thông tin cá nhân gồm: Họ và tên; Giới tính; Lớp SV; Khóa tuyển sinh; Ngành học; Năm tốt nghiệp; Điện thoại; Email.
 C. Thông tin về tình trạng việc làm: Gồm các câu hỏi sau:
 1. Tình hình việc làm của Anh/Chị hiện nay như thế nào?
 2. Lý do chưa có việc làm (Đối với cựu SV chưa có việc làm)?
 3. Sau bao lâu tìm được việc làm?
 4. Tên cơ quan cựu SV đang làm việc?
 5. Công việc hiện tại?
 6. Tìm việc làm thông qua hình thức nào?
 7. Công việc hiện tại có phù hợp với ngành nghề được đào tạo không?
 8. Mức thu nhập bình quân?
 9. Giải pháp nào giúp SV tìm được việc làm?

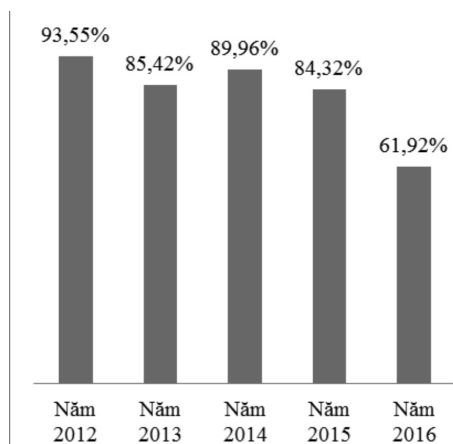
2.2. Kết quả khảo sát tình hình việc làm của SV Trường Đại học Đồng Tháp giai đoạn 2012 - 2016

Bảng 2. Kết quả khảo sát tình hình việc làm của SV Trường Đại học Đồng Tháp giai đoạn 2012 - 2016

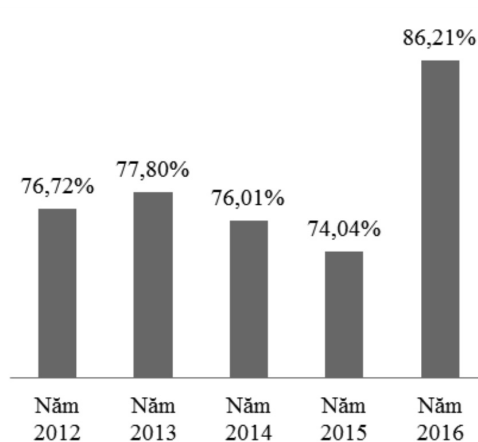
Tình trạng việc làm		Năm tốt nghiệp					Tổng cộng
		2012	2013	2014	2015	2016	
Số lượng SV phân hồi		496	480	468	338	281	2.063
Chưa có việc làm	Số lượng	32	70	47	53	107	309
	Tỷ lệ (%)	6,45	14,58	10,04	15,68	38,08	14,98
Có việc làm	Số lượng	464	410	421	285	174	1.754
	Tỷ lệ (%)	93,55	85,42	89,96	84,32	61,92	85,02
Việc làm không phù hợp	Số lượng	108	91	101	74	24	398
	Tỷ lệ (%)	23,28	22,20	23,99	25,96	13,79	22,69
Việc làm phù hợp	Số lượng	356	319	320	211	150	1.356
	Tỷ lệ (%)	76,72	77,80	76,01	74,04	86,21	77,31

Nguồn: Báo cáo Tự đánh giá Trường Đại học Đồng Tháp giai đoạn 2012-2016 [6].

Biểu đồ tình hình việc làm của SV qua các năm như sau:

Hình 1. Biểu đồ SV có việc làm

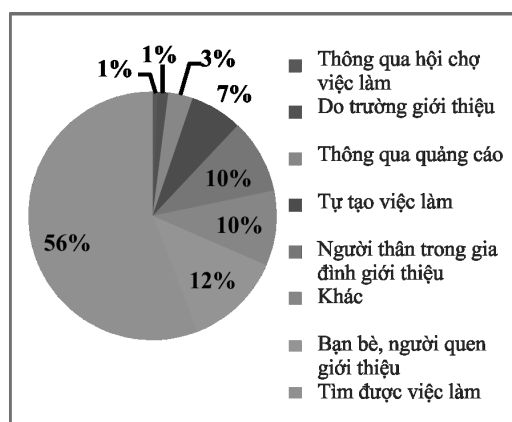
Hình 2. Biểu đồ SV có việc làm phù hợp

Kết quả thống kê cho thấy, từ năm 2012 đến năm 2016, tỷ lệ SV tốt nghiệp có việc làm phù hợp tương đối đồng đều giữa các năm (từ 77,04% đến 77,8%), riêng năm 2016 SV tốt nghiệp tìm được việc làm phù hợp chiếm tỷ lệ cao nhất (86,21%).

2.3. Thực hiện khảo sát tình hình việc làm của SV tại Trường Đại học Đồng Tháp năm 2016 và những năm tiếp theo

Hình thức có được việc làm	Số lượng SV
Thông qua hội chợ việc làm	12
Do trường giới thiệu	24
Thông qua quảng cáo	56
Tự tạo việc làm	119
Người thân trong gia đình giới thiệu	170
Khác	172
Bạn bè, người quen giới thiệu	221
Tìm được việc làm	980

Nhà trường đã xây dựng kế hoạch số 273/KH-ĐHĐT ngày 09 tháng 8 năm 2016 bằng hình thức trực tuyến (online). Kết quả thu về được 2.063 phiếu trả lời (trong đó có 1.754 SV đã có việc làm, chiếm tỉ lệ 85,02%), có 1.356 trong tổng số 1.754 SV trả lời có việc làm phù hợp với chuyên ngành đào tạo được học tại trường, chiếm tỉ lệ 77,31%.

Hình 3. Thống kê hình thức có được việc làm của SV

Nguồn: Báo cáo Tự đánh giá Trường Đại học Đồng Tháp giai đoạn 2012-2016 [4].

Từ bảng thống kê, ta thấy tỉ lệ SV tự tìm được việc làm khá cao (55,87%). Điều này chứng tỏ khả năng tìm được việc làm của SV sau khi tốt nghiệp rất tốt [3]. Tỉ lệ SV có việc làm sau khi tốt nghiệp khá cao (85%), tỉ lệ SV có việc làm phù hợp với chuyên ngành đào tạo là 77,31%.

2.4. Các biện pháp nâng cao chất lượng khảo sát tình hình việc làm của SV tại Trường Đại học Đồng Tháp

Chiến lược phát triển giáo dục 2011- 2020 của Chính phủ đã xác định mục tiêu đào tạo của giáo dục đại học: “Đào tạo ra những con người có năng lực sáng tạo, tư duy độc lập, trách nhiệm công dân, đạo đức và kỹ năng nghề nghiệp, năng lực ngoại ngữ, kỹ thuật lao động, tác phong công nghiệp, năng lực tự tạo việc làm và khả năng thích ứng với những biến động của thị trường lao động...” [1]. Trong thời gian qua, hoạt động khảo sát tình hình việc làm của SV tốt nghiệp đã đóng góp đáng kể trong việc nâng cao chất lượng giáo dục của nhà trường. Để nâng cao hiệu quả chất lượng khảo sát, theo chúng tôi cần thực hiện các biện pháp sau:

2.4.1. Quán triệt trong SV về tầm quan trọng của việc khảo sát

Khi được khảo sát về thông tin việc làm nhiều SV phân vân khi trả lời vì một số lý do sau: (a) Bất ngờ về cuộc phỏng vấn do chưa được báo trước nên SV chưa chuẩn bị tâm lý; (b) Chưa biết mục đích của cuộc phỏng vấn hoặc khảo sát của nhà trường vì mục đích gì từ đó dẫn đến cựu SV không nhiệt tình trong việc cung cấp thông tin; (c) Đó là thông tin cá nhân không muốn chia sẻ người khác; (d) Lo lắng không biết hậu quả sau cuộc khảo sát.

Vì vậy để thuận tiện cho người khảo sát và người được khảo sát chúng ta cần báo trước cho SV. Thời điểm tốt nhất là lúc SV sắp ra trường, lễ phát bằng tốt nghiệp. Đại diện khoa lên báo cáo về mục đích và ý nghĩa của hoạt động khảo sát, đồng thời thông tin cho SV biết về thời gian khảo sát, hình thức khảo sát, các thông tin SV cần cung cấp. SV đã được chuẩn bị tâm lý sẵn sàng khi nhận được điện thoại phỏng vấn hoặc nhận được phiếu khảo sát sẽ mạnh dạn cung cấp thông tin một cách nhanh chóng.

2.4.2. Tạo đầu mối trong việc liên hệ của từng lớp

Đầu mối là người đại diện trực tiếp liên hệ để lấy thông tin hoặc cung cấp thông tin. Việc chọn người đầu mối là cực kỳ quan trọng trong việc lấy thông tin khảo sát vì đây có thể là một phần quyết định tỷ lệ thành công của phỏng vấn hoặc khảo sát. Khi chọn đầu mối trong việc khảo sát, cần lưu ý:

- *Về phía trường*: Thành lập, tổ chức hoạt động thường xuyên câu lạc bộ cựu SV, khuyến khích mỗi lớp trước khi ra trường có ít nhất 2 SV tham gia câu lạc bộ. Đây là cầu nối nhằm tạo sự gắn kết giữa cựu SV với nhà trường.

- *Về phía khoa*: Chọn cán bộ, giảng viên từng gắn bó với SV của từng lớp, thường là cố vấn học tập, chuyên viên công tác SV, giảng viên từng dạy lớp.

- *Về phía lớp*: Chọn SV gắn bó với khoa và nhà trường như Ban cán sự lớp, các SV nhiệt tình thường tham gia các hoạt động của khoa và nhà trường.

2.4.3. Thiết kế bảng hỏi mang tính khoa học, ngắn gọn thuận lợi cho người thực hiện

SV đã đi làm rất bận rộn với công việc hiện tại, vì vậy phải thiết kế bảng hỏi mang tính khoa học, thật ngắn gọn nhằm thuận tiện cho việc trả lời, không làm mất nhiều thời gian cho người thực hiện. Chú ý thiết kế màu sắc hài hòa, thiết kế câu hỏi ngắn gọn, thật súc tích, nên đưa ra các tình huống trả lời để SV lựa chọn, tránh hỏi những câu hỏi lan man không thật sự cần thiết [4].

2.4.4. Ứng dụng công nghệ thông tin hiệu quả vào việc thu thập thông tin phản hồi

Việc liên hệ và trao đổi thông tin thật sự thuận lợi và nhanh chóng nhưng điều quan trọng chúng ta phải gửi đến người cần nhận một cách phù hợp, thuận lợi và nhanh nhất. Ngày nay, đa số SV đều sử dụng mạng xã hội vì vậy việc tạo face group, mail group, trộn thư và gửi email tự động đến nhiều người với mail merge trong Gmail,...[5] cho từng lớp là việc làm cần thiết vì các lợi ích sau: Thông tin được chuyển đến đối tượng cần khảo sát đồng loạt, nhanh chóng;

Người nhận thông tin đúng đối tượng, không gửi thừa tránh tràn lan không đúng đối tượng; Bảo mật được thông tin nội bộ; Hỗ trợ việc tìm kiếm thông tin liên lạc nếu một SV nào đó thay đổi thông tin liên lạc hoặc hỗ trợ các vấn đề khác khi gặp khó khăn trong quá trình khảo sát đối với từng lớp.

2.4.5. Phân công nhiệm vụ cụ thể và quy trách nhiệm đối với cá nhân được phân công

Đơn vị tiến hành hoạt động khảo sát cần phân công nhiệm vụ rõ ràng cho thành viên thực hiện. Công việc lưu trữ, phân tích kết quả khảo sát có vai trò quan trọng trong việc khẳng định chất lượng giáo dục và là nguồn minh chứng cho hoạt động kiểm định chất lượng đào tạo của nhà trường [5]. Kết thúc đợt khảo sát, dữ liệu khảo sát cần lưu về một bộ phận. Tránh lưu trữ dữ liệu từng khoa, từng bộ phận nhằm đảm bảo không thất lạc và mất dữ liệu. Cần thống nhất quy trình sao lưu dữ liệu để dễ truy xuất hay tìm kiếm khi cần thiết (thống nhất lưu theo năm tốt nghiệp, theo ngành đào tạo, theo khoa).

3. Kết luận

Theo quy chế tuyển sinh, kể từ năm 2018, các trường phải công bố tỷ lệ SV chính quy có việc làm sau 12 tháng kể từ khi tốt nghiệp của 02 khóa gần nhất so với năm tuyển sinh (theo nhóm ngành). Trường Đại học Đồng Tháp với nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao, đa lĩnh vực, nghiên cứu khoa học và cung cấp các dịch vụ cộng đồng. Nhà trường xác định rõ tỷ lệ SV tốt nghiệp tìm được việc làm sớm là phương châm “Chất lượng làm đầu”. Chúng tôi cho rằng việc khảo sát tình hình việc làm của SV tốt nghiệp không những là điều kiện tiên quyết để nắm bắt được những mặt cần cải tiến trong quá trình đào tạo mà còn là minh chứng khẳng định vị thế của nhà trường trong hệ thống giáo dục trên cả nước. Vì vậy, trong quá trình thực hiện và nghiên cứu chúng tôi đưa ra các biện pháp nhằm duy trì và cải tiến chất lượng khảo sát tình hình việc làm SV hằng năm tại Trường Đại học Đồng Tháp./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Ban Chấp hành Trung ương (2013), Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04 tháng 11 năm 2013 về *đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016), Công văn số 4806/BGDĐT-GDDH ngày 28 tháng 9 năm 2016 về *việc báo cáo tình hình việc làm của SV tốt nghiệp*.
- [3]. Dương Hữu Lộc (2017), “Khảo sát việc làm của SV tốt nghiệp”, <http://tuaf.edu.vn/khoacnsh/bai-viet/khao-sat-viec-lam-cua-sinh-vien-tot-nghiep-14512.html>.
- [4]. Mai Thị Như Quỳnh (2007), *Khảo sát tình trạng việc làm của cựu SV ngành Kế toán Đại học An Giang*, Khóa luận Tốt nghiệp, Trường Đại học An Giang.
- [5]. Thanh Thủy (2017), “Khảo sát tình hình việc làm của SV tốt nghiệp”, <http://giaoducthoidai.vn/ket-noi/khao-sat-tinh-hinh-viec-lam-cua-sinh-vien-tot-nghiep-3568639.html>.
- [6]. Trường Đại học Đồng Tháp (2017), *Báo cáo Tự đánh giá Trường Đại học Đồng Tháp giai đoạn 2012-2016*.

**MEASURES TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF SURVEYING
GRADUATES' EMPLOYMENT****Summary**

The percentage of graduate students who have employment is one of the criteria for education quality assessment; and also for officials to evaluate and accredit qualified educational institutions so that learners can have grounds to make their learning choices and employers to recruit their employees. The survey of graduate students' employment over the past years is of limited efficiency. This article discusses the current survey on the concerned question at Dong Thap University. Thereby, it suggests measures to enhance the survey efficiency, helping improve the school's training quality.

Keywords: Employment survey, employment status, education quality.

Ngày nhận bài: 29/8/2017; Ngày nhận lại: 13/11/2017; Ngày duyệt đăng: 22/11/2017.